- - - fra fiskevær til værhardt ferieparadis.

Produksjon: Fred Berntzen • Korthuset AS

Fiskeværet Sør-Gjæslingan

ligger i Vikna kommune i Nord-Trøndelag. Ei samling av ca. 80 øyer, holmer og skjær ligger ytterst i Folla, med havet rett inn fra vest.
I sin tid var dette et av de største og viktigste fiskeværene sør for Lofoten. Flere tusen fiskere var samlet her i sesongen. Museet i Nord-Trøndelag, Woxengs Samlinger har overtatt ansvaret for store deler av det i dag fraflyttede, men fredete fiskeværet.

I dag kan været by på rorbuer, brygger, væreierbolig, fiskarheim, skolestue, salteri, fiskehjeller, butikk, fiskerihavn og båter m.m. Rorbuene leies ut av museet til ferie og fritid, leirskole og konferanser.
I Sør-Gjæslingan kommer du tett inn på naturen i all slags vær. Her opplever du grågåsa som beiter på holmene, havørna, - og krykkjer som har inntatt været på godt og ondt. Toppskarven er også til stede med et av landets største hekkekolonier.
Ærfuglen utgjør idag den største populasjonen i Nord-Trøndelag og var fra gammelt av å betrakte som husdyr. Egg og dunsanking kunne gi en kjærkommen bi-inntekt.

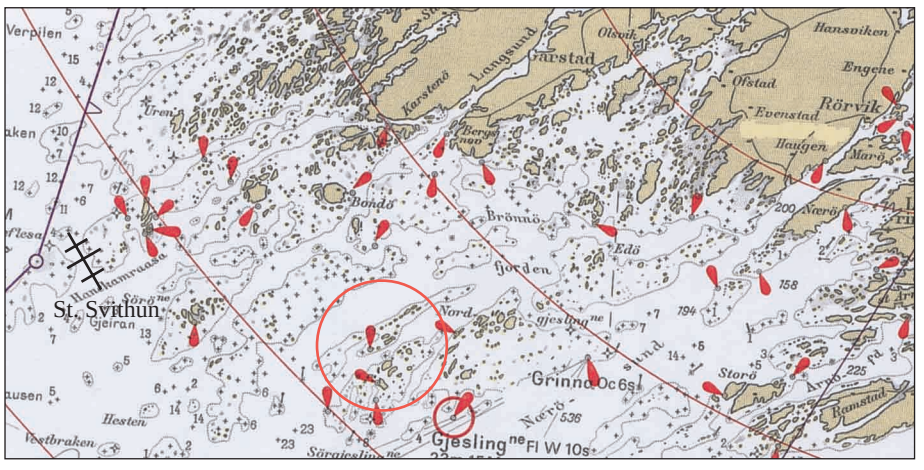

Folla

Sør-Gjæslingan ligger med beryktede Folla som nærmeste nabo. Leif B. Lillegård har i flere av sine bøker tatt oss med i Follas ragnarokk i uvær og med forlis

Gjæslingfiske

I store fiskeår kunne det være over 1300 fiskebåter i Sør-Gjæslingan. I tillegg opptil 80 oppkjøpsskip og flere hundrede losjibåter som lå oppankret i havna.
Oppsynsbetjenten hadde ansvar for registrering og plassering av alle fartøyer mens de var i Gjæslingan. I slike år kunne en gå tørrskodd mellom de enkelte øyer.

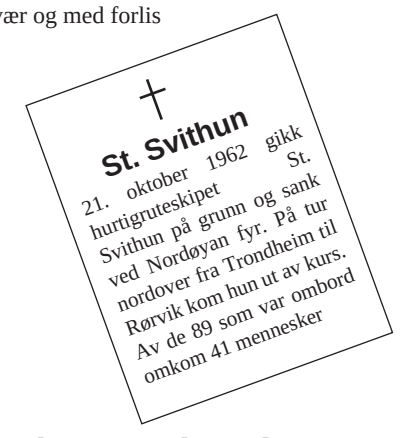

"Den første vinteren eg var ute i Gjæslingan var den ordinære prisen på skrei ni øre kiloen. Den var faktisk åtte til å begynn` med, men så vart det ni da det såg ut til å bli et dårlig år i Lofoten".

Fiskeværene

Fattig var de som bodde langt fra sjøen kan vi lese i Namdalens besktivelse fra 1597. Fiske i stor stil har da også vært drevet på Namdalskysten helt tilbake til vikingtid/ middelalder. Tufter av eldgamle rorbuer er registrert på Halmøya og Villa i Flatanger. I fiskeværene slo folk seg ned, på helårsbasis eller i sesongene.
Idag har Sør-Gjæslingan mistet sin betydning som fiskevær. Men mange minnesmerker fra øyrikets storhetstid er fremdeles bevart. Rorbuer, fiskemottak, salteri, trandamperi, forsamlingshus og rekker av fiskehjell forteller om menneskers risikofylte liv og virke på havet.

Fra havna i Sør-Gjæslingan ved århundreskiftet